

44:1 ve şimdi: Kırk üçüncü bölümün son ayetinde Yeşaya «Tapınağın önderlerini murdar edeceğim; Yakup'u lanete ve İsrail'i rüsvaylığa vereceğim» diye bildirmişti. Ne var ki, bu ağır bildiriden sonra Yeşaya

1. Kutsal Ruh'un İsraililer'e bağışlanacağını
2. Birçok kişinin Tanrı'ya candan bağlanacaklarını bildirerek İsrail'i yeniden yüreklendirdi (43:1'le ilgili nota bakın).

kulum Yakup: Bu parçada Yahudiler için üç ad verilir: Uşağım Yakup, seçtiğim İsrail ve doğru olan Yeşurun. Sevgi ve yakınlık gösteren «uşağım Yakup» anlatımı (41:8), kayra ve ümit sözlerinin bildirileceğini imler.

seçtiğim İsrail, dinle: Ne göz çarpıcı paradokstur! İsrail Tanrı'nın hizmetkarıdır (41:8,9) ama Tanrı'yı dinlememek için çağrılmalıydı (Vahiy 2:7,11,17,29; 3:6,13,22). Bir uşak efendisine kulak asmaz mı? Ama İsrail Yarıcısı'nın söylediğine önem vermedi. Bunun için, Tanrı'nın «Yakup'u lanete ve İsrail'i rüsvaylığa ver»meyi karar vermesi gerekti (42:24,25). Ne var ki, Tanrı İsrail'i yargılayacağı yerde ona acımayı yeğledi. Bu nedenle, karamsarca bütünüyle ümit kesmeden «şimdi dinle» diyerek İsrail'e bir olanak daha sundu.

kul: Bir uşağın temel görevi nedir? Elbette efendisinin istemini yerine getirmektir. Bu ilke isyan duyguları uyandırabilir. Baskı sayılır. «Kimsenin uşağı değilim ve olmayacağım» diye hemen karşılık verilmek istenir. Ama istemi yerine getirilen Efendi Tanrı ise, O'na hizmet eden kişiyi bir uşakken özgür kılar. Çünkü kişi Tanrı'nın istemini yerine getirebildiği zaman günahın üzerinde egemenlik sürmesini önlemiş olur. Günah kişiyi ne denli az denetimi altında tutarsa, o kişi o denli çok özgürdür (Romalılar 6:6,12-14,16-23). Günahattan özgür olmak, yaşamın en önemli amacıdır (Yuhanna 8:32-36; Romalılar 8:2,4; Galatyalılar 5:1).

44:2 seni yaratan, rahimden sana şekil veren: (43:1'le ilgili nota bakın; 43:7). Önceki bölümde olduğu gibi Tanrı'nın İsrail'i bırakmaması için nedenleri yinelenir:

1. Tanrı İsrail'i yarattı.
2. Tanrı İsrail'i seçti.

rahimden: Tanrı'nın İsrail'le en başından beri ilgilendiğini vurgulamak için «rahimden» sözcüğü eklenir (44:24; 49:1; Mezmur 139:13-16).

korkma: (43:1'le ilgili nota bakın).

korkma, ey kulum Yakub: İsraililer arasında Tanrı'yı dinlemeye (44:1) karar verenler, bildirilen lanetle rüsvay olmaktan (43:28) kurtulur. Bu kişiler gerçek İsraililer sayılır (Romalılar 9:6-8) ve «doğru olan» diye çevrilen sözcükle belirtildiği gibi «Yeşurun» olarak tanınacaklar. Tanrı'nın doğru saydığı kişilerin korkmaları gerekmez (Romalılar 8:15; 2. Timoteus 1:7).

Yeşurun: «Yeşurun», Tanrı'nın İsraililer'e karşı duyduğu sevgiyi belirten takma addır; «doğru olan» demektir. İbranice sözcüğün tümü «İsrailun» idi. Küçültme (tasgir) formunda olan «Yeşurun» İbranice'de köken sözcüğü sayılan «yaşar»ı andırır. «Yaşar» ise «doğru» ya da «yetkin» anlamına gelir. Eğer İsrail bu adı taşımak için çok daha yaraşır bir durumda olsaydı, Yeşurun sözcüğüne Kutsal Yazı'da daha çok rastlanırdı. Ne var ki, sözcük bu ayetten başka yalnız üç yerde geçer (Tesniye 32:15; 33:5,26).

44:3 susamış olanın üzerine sular ... dökceğim, ... Ruhumu ... dökceğim: Su -- burada olduğu gibi normal su, başka yerlerde yağmur, çığ, su akıntıları, hatta seller (5:6; 26:19; 30:23,25; 32:2,15; 33:21; 35:6,7; 41:18; 43:19,20; 55:1,10; 59:1) -- Yeşaya'da kayrayı simgeler. Suyun kayrayla benzerliği nedir?

1. Su yaklaşık her yerde bol bulunan, her insana sağlanan bir maddedir.
2. Susuz yaşam olmaz.
3. Su kirden temizler.
4. Su yorgun ve baygın olanları tazeler, kurak bir bölgenin görünümünü bütünüyle değiştirir.

Ruhsal alan düşünülürse ve su yerine kayra sözcüğü konulursa benzetme tamamlanmış olur. Şöyle:

1. Kayra her yerde bol bulunan, her insana sağlanan bir armağandır. (Tanrı kayranın sınırları olmadığını vurgulamak ister gibi seller dökceğini söyler!)
2. Kayra olmadan yaşam olmaz.
3. Kayra günahtan temizler.
4. Kayra yorgun ve baygın olanları tazeler, günahın yitik kıldığı bir kişide değerli nitelikler oluşturur.

İncil'de de bu benzetme sürdürülür (Yuhanna 4:10,11,13-15; 7:37-39). Şu vaat de bildirilir: «Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara! Çünkü onlar doyurulacaklar» (Matta 5:6). Kutsal Ruh, İsa Mesih'e iman ederek Tanrı çocuğu olan her kişiye armağan edilir (Romalılar 8:9,15). Kutsal Ruh'un başlıca işi günahtan arıtmaktır -- günahlıyı hem İsa Mesih'e ilk iman ettiğinde günahından bağışlar hem de gündelik yaşamındaki günahtan arındırır (Yuhanna 13:10; Galatyalılar 5:16-25; 1. Yuhanna 1:9). Mesih inanlılarına Kutsal Ruh'u veren Tanrı, onlara gereken her şeyi de bağışlamaz mı (Romalılar 8:32)?

susamış: Susamışlar kimlerdir? Tanrı Sözü'nü kuru bulanlar, vaizin konularıyla tazelenmeyenler, ruhsal yaşamının canlılığını yitirmiş olanlardır. Su, susamamışlar üzerine dökülmez. Ruhsal kutsamalar Tanrı'yı arayanlara verilir.

senin zürriyetin: Gerçek İsrail (Romalılar 4:11; 16-17; 9:6)

44:4 otlar arasında akar sular kenarında soğüt ağaçları gibi bitecekler: (Mezmun 1:3; Hezekiel 19:10). Komşunun bahçesinde soğüt ağacı filizlendi, kök tutup büyüdü. Ne var ki, komşu soğüt ağacının bahçede fazla yer kaplamasından hoşnut değildi. Testere ile onu kesti, baltayla kökleri parça parça etti, topraktan çekti ve yaktı. Tüm bu emeğe karşın, çok vakit geçmeden yeni filizler baş gösterdi. Yeniden, bir sürü girişimler, daha sonra da toprakta ağacın küçücük yaşam belirtileri gözüksü. Komşu yenilmeye razı değildi. Öğüt istedi; komşularını çağırdı; onlar da balta, testere, kürek, kazmayı alıp çalıştılar. Ama soğüt ağacı, kökleriyle bir parçacık toprağa tutunabildiği sürece hemen ağaç olmak için çabalıyordu. Soğüt ağacı böyle inaatçidir, yaşamının sönmesine kolay kolay izin vermez. Tanrı, Mesih inanlısının imanda dayanıklılığını simgelemek için soğüt ağacını seçti. İnanlının Tanrı'nın kayrasıyla yitirmeyecek olması için çok güzel bir örnek!

44:5 biri: İnsanlar Tanrı'nın ailesine teker teker girer. İsa Mesih'i Kurtarıcı olarak kabul ederek günahtan kurtulmak kişisel bir karardır. Hasta bir adamın sağlıklı kişilerin arasında bulunması onu sağlığa kavuşturmaz. Yalancının dürüst adamlarla birlikte gezmesi onu dürüst yapmaz. Aynı biçimde günahtan kurtulmamış bir kişinin Mesih inanlılarıyla toplanması ona sonsuz yaşam

sağlamaz. Sonsuz yaşam, ozmos yoluyla (geçişmeyle) bir Mesih inanlısından başkasına iletilmez. Sonsuz yaşam sahibi olmak isteyen her bir kişi, tek başına İsa Mesih'in kurtulmalık olarak onun yerine ölüşüne inanmalı, yaşamını Mesih'in yönetimine teslim etmelidir.

Ben Yehova kuluyum, diyecek ve başkası kendine Yakup adını verecek: Tanrı'nın uşağı olmak isteyenler kesin karar vermelidir (2. Korintliler 8:5). İnanlının Tanrı'yla, imandan dönmesini zorlaştıran kesin antlaşmaları yapması çok yararlı ve gereklidir (Çıkış 24:7; Yeşu 24:26,27; Nehemya 9:38).

Yahudi olmayanlar bile, geçmişte zaman zaman yaptıkları gibi (Ester 8:17) gelecek çağlarda da İsrail'e seve seve bağlanacaklar (2:2-4; Zekarya 8:23). Üstelik İsa Mesih, hiçbir halka ayrıcalık tanımadan O'na her iman edeni Tanrı ailesine kabul eder (Koloseliler 3:11).

eline yazacak: Dünyanın sonunda alış veriş yapabilmek için herkes sağ eline ya da alına canavarın adını simgeleyen bir işaret koyacaktır (Vahiy 13:16-17). O zamanki insanlar şeytana ait olduklarını kanıtlayan işaretten bile kaçınmazlarsa, Tanrı'nın uşakları O'nun olduklarını açıkça gösteren işaretlerden utanmamalıdır.

44:6 Rab, İsrail'in kralı: (43:15)

Kurtarıcı: İsrail'in Kurtarıcısı İsraililer'i Mısır'dan çıkardı, onları Babil'den özgür kılacaktır ve -- her kurtarıştan önemli olarak -- isteyen herkesi günahından kurtarır (43:11 ve 12'yle ilgili notlara bakın).

ilk Ben'im ve son Ben'im: Tanrı'nın öncesizliği ve sonsuzluğu vurgulanır (41:4 ve 43:10'la ilgili notlara bakın). İsa Mesih'in de aynı niteliği vardır (İbraniler 1:3; Vahiy 1:8,17,18).

Ben'den başka Tanrı yoktur: Tanrı'nın tekliği Yasa'da kuşku bırakmayacak bir biçimde öğretilmişti (Tesniye 4:35,39; 32:39). Ne yazık ki, İsrail, diğer ulusların «ilahlarının gücüne» hayran kalır, onlara da taparlardı; Yahve kadar güçlü değilse de iyilik yapabilen ya da zarar oluşturan gerçek varlıklar olduklarına inanırlardı (41:23). İsraililer, sürgünde yalancı ilahlara tapınanlar arasında dağılmış bulunacaklardı. Eğer Tanrı'nın onları Babil'e sürdüğü için O'na kin tutsaydılar, kendilerini değil, O'nu suçlu bulsaydılar, tapınışlarını O'ndan esirgemek bile isteyebileceklerdi. Babililer'in yalancı ilahlarına tapmaya başlayabilirlerdi, çünkü yalancı ilahlara tapmaya zaten eğilimliydi. Bunu önlemek için Tanrı, Yeşaya'nın kalemiyle Kendisinin tek Tanrı olduğunu sık sık vurguluyordu (40:18-25; 41:4-7,21-29; 43:9; 45:5,6, 14-22).

44:7 Benim gibi çağırın kim var: Tanrı gibi bir ilah varsa, kanıtlarını gösterebilir. Ama yoktur (44:8)! Olmadığına göre, yalancı ilahların üstünlüğünü övmeyi bırakma zamanıdır. (43:9'la ilgili nota bakın).

44:8 yılmayın ve korkmayın: İsraililer nasıl yılmayacaklar, nasıl korkmayacaklardı? Tanrı'nın geçmişte onlar için yaptığı mucizeleri anarak yüreklenirlerdi. Mesih inanlısı da Tanrı'nın geçmişte yardım sağladığını, duaları işittiğini, sevgisini belirttiğini anımsamalıdır. Geçmişte Tanrı'nın Kendi Sözü'nü tuttuğunu gören kişi, O'nun gelecekte de vaatlerini yerine getireceğine inanabilir (41:10,13; 43:5; 44:2).

işittirmedim mi: (42:9 ve 43:12'yle ilgili nota bakın; 45:21). Gerçek Tanrı'nın bildirileri de gerçektir. Yalancı ilahların «bildirileri» gerçeğe uymaz (41:2,23).

eski zamandan: Tanrı, İsraililer'i çok eskiden seçti, yüceliğini onlara bildirdi (Tesniye 32:7-9; Yeremya 31:3).

siz şahitlerimsiniz: Başka ilahlara başvurmuş olan konuşsun! Yalancı ilahlardan aldığı yardım hiç Tanrı'ninkine benzeyebilir mi? Onların nitelikleriyle Tanrı'ninkiler herhangi bir açıdan kıyaslanabilir mi? Tanıklık etsin! Tanrı'ya mı ilahlara mı tapınmayı öğütler?» (43:10 ve 12'yle ilgili notlara bakın).

Ben'den başka Allah var mı?: «Dinle, ey İsrail, Tanrımız Rab bir olan Rab'dir» (Tesniye 6:4). Tanrı İsrail'le, hatta ademoğullarıyla yaptığı en erken antlaşmalarda bu temel ilkeyi sürekli belirtirdi. Her şeyin Yaraticısı, yarattığı her şeyi uyum içinde tutan tek Tanrı'dır (Romalılar 11:36; 1. Korintliler 8:5,6).

Benden başka Kaya yok: (Tesniye 32:4,30,31; Mezmur 19:14; 31:2,3; 42:9; 1. Korintliler 10:4)

Ben bilmiyorum: Her şeyi bilen Tanrı'nın başka bir ilahtan haberi yoksa, öyle bir ilah kesinlikle yoktur!

44:9 boş: İbranice, «tohu» (34:11; 40:17,23; 41:29; 44:10; 59:4), ağır bir sitem olarak kullanılır. Yalancı ilahlara tapınma ayinlerle yapılırsa da, kuruluşlarla desteklense de onun hiçbir yararı yoktur. Bu yapılanlar yalnızca cinlerle paydaşıktır (1. Korintliler 10:20). İnsan olan sanatçılar Yaradan'ı nasıl yaratsın? Bundan boş bir uğraş var mı? Kişi, değersiz şeyleri değerli sayarak ve değerli şeyleri değersiz sayarak ancak kendini aldatabilir. Her insan yaptıklarının değerini Tanrı'nın ölçüsüne göre saptamalıdır. Mesih inanlı ise, yaptıklarının değerine göre ya ödül alır ya da almaz (1. Korintliler 3:10-15).

zevk buldukları [yalancı ilahlar] bir işe yaramayacaklar: Tanrı, yalancı ilahlara tapınan halkını yalancı ilahlara tapınanların eline vererek yargılayacaktı. Bunun nedeni? Tanrı seçtiği İsrail'i yalancı ilahlara tapınmaktan arıtacaktı. Buna yol hazırlamak için Tanrı, 44:9-20 ayetlerinde yalancı ilahlara tapınmanın budalılığını yeniden vurguladı. Senet niteliğindeki bu sözü şu amaçlarla sunmaktaydı:

1. İsraililer, kendi ülkelerinden uzak, yabancı bir ülkedeyken oranın yalancı ilahlara tapınma düzenine kapılmasın, tam tersine, ona karşı başarılı bir biçimde dirensinler.
2. İsraililer, onları sürgün eden ve onların yerli ilahlara tapınmalarını şart koşan Babilliler'e verecekleri mantıklı yanıtlarla önceden donatılsınlar.
3. İsraililer'in düşmandan korkusu kaldırılsın ve Tanrı'nın onlara yardım edeceğine ilişkin inançları güçlendirilsin.
4. Tanrı uyguladığı sıkıdüzenle insanları O'nun buyruklarına boyun eğmeye isteklendirir. Tanrı, Sözü'nü de sıkıdüzenle eğitilenlerin ümitsizliğe kapılmamaları için, yargılarının nedenini anlamaları ve öğrenecekleri dersi başarıyla bitirmeleri için kullanır.

44:11 hepsi toplansınlar: Kişiler tek başlarına yalancı ilahlarını savunma yürekliliğini gösteremiyorlarsa, toplu olarak çıksınlar! Temsil ettikleri yalancı ilahlar doğruysa, utanmasınlar! Ne var ki, utandırılmaları kaçınılmazdır (1. Korintliler 8:4).

yılacaklar, birlikte utandırılacaklar: Tanrı bilgisinden yoksun kalmadıkları için (Tesniye 7:25,26; Mezmur 115:[4-]8; Hoşea 4:17)) yalancı ilahlara tapınanlar, amansız bir biçimde yüreklerinin tutkularına teslim edilir. Bu durumun korkunç ayrıntıları Romalılar 1:18-27'den okunmalıdır.

44:12-17 Yalancı ilahlara tapınmanın sonucu olan perişanlık ve rezillik ilahın yapılmasından anlaşılır.

44:12 demirci balta yapar ...: Yalancı ilahın yapılışı, ona biçim veren aletlerin yapılışıyla başlar.

kuvveti kalmaz, su içmez ve zayıflar: Demirci, yalancı ilahı yaparken o denli çok enerji harcar ki, gücü kalmaz. Su içmek için bile zamanı olmaz [Bugün kimi ada ülkelerinde yerliler yalancı ilahları yaparken ne su içer ne de yemek yerlermiş]. Büsbütün baygın olur. Bir Mesih inanlısı bunu okurken kendini yoklamaya çağrılmaz mı: Acaba enerjisini Tanrı'nın burnunda leş gibi kokan uğraşlarla boşa harcıyor mu? Büyük olasılıkla yalancı ilahlar, onları yapanlar ve onlara tapınanlara gelecek yargıyı onaylar. Aynı zamanda inanlı kendi boş uğraşlarının yargılanacağına da kabul eder mi (Romalılar 14:12: 1. Korintliler 3:13-15)?

44:13 dülger ip gerer ... pergelle çizer: Yalancı ilahlara tapınanlar, yanacak işlerini ne denli titizlikle tamamladılar. Mesih inanlısı Tanrı'nın işlerini yapmak için acaba aynı özen gösterir mi? Yüce Tanrı, Mesih inanlısının en üstün emeğine layıktır. Kişi yeteneklerinin süprütüsünü Tanrı'ya sunmakla yetinmesin!

insan güzelliğine göre yapar: Ademoğlu tapındığı ilahlara ilgi duyar, onların yakınında yaşamalarını özlerdi. Bu özlemi gidermek için yalancı ilahları evinde ve tapınakta bulundurdu. Yalancı ilahlar adi bir kütük olarak başladılarsa da, sanatçının becerisiyle ve kişinin ilaha biçtiği değerle sahte bir şan kazanmış oluyorlardı. Ne var ki, hepsi boş ve aldatıcıydı.

İnsanların kütüklerden kendi benzerliklerinde ilah yapmaları nerede, Tanrı'nın Kendini alçaltarak insanın benzeyişini giymesi nerede? Yalnız Tanrı-Adam olan İsa Mesih, insanların Tanrı'ya yönelik özlemine doyurabilir. Tanrı aramızda yaşadı. Ne var ki, O'nu kabul etmeyenler O'nu kabul edenlerden çoktu. Bunun nedeni nedir? Yalancı ilahın beklemediğini İsa Mesih bekler: O kişiyi kutsallığa çağırır. Bu koşul ademoğlunun hoşuna gitmez.

44:14 erz, palamut, meşe ağaçları: Erz ağaçları hoş kokusu için, palamutla meşe ağaçları sertliği ve dayanıklılığı için kullanılırdı. Mısır'da erz ağacından oyulmuş eserler bulunmuştur.

yağmur onu büyütür: Tanrı yağmur yağdırmıyorsa yalancı ilahlara tapınanlar ilahlarını yapmak için ağaç bulamazlardı (Yeremya 14:22).

44:15 insana ateş yakmaya yarar: Her şeyin doğal kullanılışı vardır. Kişi, odun yakıp ısınmakla ya da ekmek, kebab pişirmekle günah işlemez. Parasını beden gereksinmelerini karşılamak, yoksullara yardım etmek ya da Tanrı'nın müjdesini yaymak için kullanan kişi günah işlemez. Herhangi bir araç -- kalem, fotoğraf makinası, bilgisayar, radyo, televizyon ya da video -- yararlı işlevler için kullanıldığı sürece suça girilmez. Gündelik olayları iletme, eğitici bilgi vermek, güzel müzik ve edebiyatı sunmak için kullanılırsa toplumu geliştiren bir aygıt olarak kabul edilir. Ademoğlunun yeteneklerine gelince de aynı ilke geçerlidir. Bireyin belleği, zihni, kişiliği, eğitimi, sanatsal yeteneği, v.b., Tanrı'nın yüceltilmesi, kendisinin ve toplumun yararı için kullanılırsa son derece övgüye değer bir davranış olur. Ne yazık ki, Adem soyu Tanrı'nın armağan ettiği her şeyi kötülük için araç yaptı. Odundan yalancı ilah yapar, paraya tapar, iletişim araçlarıyla cinsel ilgisi doyurmak için programlar yayar, kişisel yetenekleriyle başkalarını kazıklar. Tanrı, insanlara sağladığı her yeteneği, her malı, her olanağı O'nun istemine göre kullanılması için insana emanet olarak verir. Bu ilkeyi savsaklamak korkunç sonuçları ortaya çıkarır!

44:16 bir parçasını ateşte yakar: Eski çağlardaki yazarlar, bıyık altından gülerek yalancı ilah yapan sanatçılarla alay ederlerdi. Bir şair, «Bugün tapındığımız yalancı ilah eski günlerde kendini yerden kaldıramayan değersiz bir kütüktü» diyerek şaka yaptı. ««Bu ağaç gövdesinden oturak mı yapayım, put mu?» diye sormuş bir dülger. «Üstünde otursunlar mı yoksa önünde eğilsinler mi?» diye duraksamış. Çok şükür! Ondan yalancı ilah yaparak kütüğü yüceltmış» (44:19). Bir başkası bir ilahı şöyle uyardı: «Kimseye efendinin odununu çaldırma, yoksa odunun yerine sen ateşe atılırsın.» (Horat. Sat. i.8'den Matthew Henry's Commentary'e aktarılan notlar, 4. Cilt, s. 245)

44:17 Beni kurtar, çünkü ilahım sensin: Bir İsraili neden yalancı ilaha yalvarsın? Tanrı, «Aranızda ecnebi ilah yoktur ... Ben Allah'ım» diyerek bildirmişti (43:11). İsrail'i sürekli olarak mucizeyle kurtaran herhangi bir ilah değil, Tanrı'nın Kendisiydi (43:8-15).

44:18 görmesinler diye gözlerini ... kapadı: «Benim uşağımdan başka kör olan kimdir?» (6:9,10; 42:19; 44:11 [Romalılar 1:18-27]'le ilgili nota bakın; Efesliler 4:18). JFB buna, «Adaletin şart koştuğu körlüktür» der.

44:19 hiç biri fikrine getirmiyor: (42:25; Yeremya 12:11)

bilgiyle anlayış yok: «Sağ elimdeki yalancı şey değil mi, diyemiyor» (44:20). Yalancı ilahlara tapınma, ademoğlunun zihinsel sapıklığının bir biçimidir. Heykele tapınmanın aptallığı birçokları için belirgin olsa da, yalancı ilahlara tapınmanın gizli biçimleri geniş çapta izlenir. Örneğin:

1. İnsanlara tanınan sevgi ve saygı

Tanrı'ya özgü sevgi, sözdinlerlik ve hizmet O'nun yerine anne baba, çocuk, eş, sevgili ve ünlü bir yıldız gibi insanlara verilir. Kişi insanları hoşnut etmek için Tanrı'nın buyrukları teper.

2. Zenginliğe verilen önem (Koloseliler 3:5; 1. Timoteos 6:7-10,17-19)

3. Konum (Yakup 2:1-9)

Bugünkü prens yarınki sürgündür.

mekruh bir şey: (1. Krallar 11:5-8)

ağaç kütüğü önünde yere mi kapanayım?: (44:16'la ilgili nota bakın.) Yetişen ağacın görkemi var, ama kütük görkemden yoksundur. Yalancı ilaha tapınan kişi, kendisinden daha alçak bir nesneden kendisinden çok daha onurlu bir varlığı yapmaya çalışmaktadır. Kendi mantığı bunun olanaksız olduğunu ona öğretmez mi?

44:20 aldanmış yürek onu saptırıyor: Tanrı, «Tuttuğun her şeyden çok kendi yüreğini koru, çünkü yaşamın kaynakları ondandır» diyerek uyarır (Süleyman'ın Meselleri 4:23), «çünkü [bir insan] içinden nasıl düşünürse kendisi öyledir» (Süleyman'ın Meselleri 23:7). Dışı tertemiz ama içi pis olan bir kaptan su içilir mi? Aynı biçimde kişinin düşünceleri ve tutumu günahlıysa, bunu çevresine belirtmemeye çalışsa bile, o kişi temiz sayılmaz.

Gerçeğe uymayan düşünceler, insanı günah işlemek üzere ayartır (Yakup 1:15). Gerçek nedir? Gerçek, Tanrı'nın bildirdiği Kutsal Söz'de öğretilen ilkelerdir. Bunları bilmeyen kişi Tanrı'ya karşı şimdiden sapık sayılır, sapıklığının tutsağıdır. Kişi, bu durumuna «yeter» demeli (1. Petrus 4:1-3); kurtuluş günü varken Tanrı'ya seslenmeli (2. Korintliler 6:2). Gerçeği öğrenmek için kendini Tanrı'ya sunmalı (Romalılar 12:1,2). «Genç adam yolunu ne ile temizler? ... Sana karşı suç etmeyeyim diye Sözü'nü yüreğimde sakladım» (Mezmun 119:9,11). Kişinin sonsuz yaşam koşullarına göre yaşamak için ve Tanrı'nın kutsamasından pay almak için Tanrı Sözü'nü her gün okuması çok önemlidir (Yuhanna 17:17; Haberciler'in İşleri 17:11; Koloseliler 4:16; Vahiy 22:17).

Bu olağanüstü bir beklenti değildir. Tanrı bunu kişinin doğal görevi olarak görür. İsa Mesih insanların Tanrı Sözü'nü okumuş ve bilmiş olmalarını bekliyordu. İnsanların ruhsal konuları kavramayışlarına karşılık, «Ruhsal yasada okumadınız mı?» ve «Tanrı'nın size belirttiği sözü okumadınız mı?» diye sorardı (Yeşu 8:35; Matta 12:3,5; 19:4; 21:16,42; 22:31; Markos 2:25; 12:10,26; Luka 6:3; Haberciler'in İşleri 8:32). Tanrı Sözü'nü okumayı savsaklayan kişi çok yanlış davranmaktadır.

canını kurtaramıyor: (2. Selanikliler 2:9-12)

sağ elimdeki şey yalancı: (Habakkuk 2:18[-19]). Kişi sağ elinde tuttuğu şey gerçek mi, yoksa vaat ettiğini yerine getiremeyen yalancı bir ilah mı diye emin olmalıdır. Zenginlik, şehvet, sıkı korunan ilişkiler, eğitim, mesleksi başarılar, yaşamı konusunda insanın kişisel tasarıları gibi şeyler mutluluk vaat etse de hiçbirisi mutluluk kaynağı değildir (Mezmun 16:11). Sevinç kaynağı olan Tanrı'dan kendini uzak tutan kişi aslında «Bencil amaçlarım için yaşamak Tanrı'ya hizmet etmekten yararlıdır» der. «Tanrı'nın benden beklediği koşullara aldırış etmek zorunda değilim», «Geçici ve maddesel kazancım kalıcı, ruhsal kazancımdan önemlidir», «Tanrı'nın övgüsü değil, insanların beğenisi yeğlenir» gibi düşüncelerle yaşamına yanlış yön verir.

44:21-28 İsrail yalancı ilahların güçsüzlüğünü bir kez daha duyduktan sonra (44:12-20) sürgünden kurtuluş vaadini yeniden alır (44:21,22), kurtarıcının adı da belirlenir (44:28). Gök ve yer bu belirti için sevinmeye çağrılır (44:23). Aynı zamanda Tanrı falcıların tüm bildirimlerini boşa çıkaracağını (44:25), uşaklarının sözünü pekiştireceğini (44:26) ve halkını yeniden kurulmuş Yerusaleml'de oturtacağını (44:28) önceden bildirdi.

44:21 bu şeyleri an: Yakup'un (İsrail'in) kime ait olduğunu anımsaması gerektiği gibi her insan da kime ait olduğunu anımsamalıdır. Her bir kişiye kim biçim verdi? Kim onu unutmaz? İşte, O'na hizmet edilmelidir (Mezmun 95:65,7).

çünkü benim kulum sensin: İsrail Tanrı'nın uşağı olduğu için O'nun buyruklarını yerine getirmek zorundadır; Tanrı'nın Sözü'nü yerine getirmek bir seçenek değildir (Matta 7:21; Luka 7:46; Yuhanna 14:15,21,23-26). Bu cümlenin iki kez yinelenmesi bunu vurgular.

sana Ben şekil verdim: (43:1,7,21; 44:2,24)

Benim tarafından unutulmazsın: Tanrı'nın kişiyi sürekli anımsaması büyük bir ayrıcalıktır (Tesniye 4:31; İbraniler 6:10).

44:22 günahlarını koyu bulut gibi ... sildim: Hiç kimse günah içindeyken Tanrı'ya hizmet edemez. Ne var ki, olanaksız şey olanaklı kılındı. Tanrı insanları kurtulmalıkla kurtardı (44:23,24), günahlarını koyu bulut (59:2) gibi sildi (43:25; Mezmun 103:11-12).

seni fidye ile kurtardım: Tanrı'nın günahlar için kurtulmalık sağlaması geçmişte tamamlanan bir eylemdir (Zekarya 12:10; Luka 24:47; Haberciler'in İşleri 3:18,19). Ama «dön» buyruğu, şimdiki zamandır, her kişinin yaşadığı güne özgüdür. Demek ki, günahtan kurtuluş geçmişte sağlandı, ama sonsuz yaşam sahibi olmak şimdiki zamana özgü kişisel bir karara bağlıdır.

Bana dön: Kişinin İsa Mesih'in ölümüyle sağlanan kurtuluşu kabul ederek Tanrı'ya dönmesi, onun bağışlanması ve Tanrı'nın ailesine kabul edilmesi için temel koşuldur. Günahlarını bırakarak

Tanrı'nın kutsallık ölçütlerine uymayı önemsemeyen kişi sonsuz yaşam sahibi olduğunu sanmasın. Bu konuda kendini aldatan kişi sonsuz zarara uğrar (1. Yuhanna 3:3-10).

44:23 terennüm edin, ey gökler, ... yerin derinlikleri, dağlar, orman ve onda olan her ağaç: Tanrı'nın, halkın günahını kurtulmalıkla silmesi tüm evrende bir sevinç uyandırır (Mezmun 96:11-13; 98:7-9; Luka 15:7; Romalılar 8:19-22). Mezmurlar'da olduğu gibi Yeşaya'nın yazısında da doğanın, İsrail'in iyiliğe uğramasına sevinmesi, kötülük ettiğinde üzülmeye kendiliğinden anlaşılabilir bir gerçek olarak kabul edilir (24:4-7; 30:25,26; 33:9; 35:1,2; 49:13).

Rab ... İsrail'de izzet bulacaktır: (49:3; 60:21; 61:3) Tanrı'nın yücelmesi, insanların günahtan arındırılmasına bağlıdır. Tanrı hiçbir zaman yüceliğinin azalmasını önlemeye çalışmak zorunda değildir. Yüceliği sonsuzluğa dek en yüksek dorukta korunmuştur. Öyleyse, «Rab izzet bulacaktır» ne anlama geliyor? Bu söz insanların günahtan bağışlanınca Tanrı'yı gönüllü olarak yücelteceklerini anlatıyor. Yaratıldıkları ereğe ulaşarak (43:21) Tanrı'nın sürekli var olan yüceliğini kutlarlar. Böylece «Rab Yakup'u kurtulmalıkla kurtardı» ve «İsrail'de yücelik bulacak» cümlelerinin amaçları birleşir.

44:24 gökleri yalnız başına yayan: Güçlü bir adam bile, çok büyük bir kumaş parçasını germek istese yardıma gereksinim duyar. Oysa Tanrı koskocaman gökleri yardım görmeden yaydı! Bu parçada Tanrı'nın gücü vurgulanır (Yeremya 32:17; Matta 19:26):

1. Günahtan kurtarma gücü (44:24)
2. İnsanları biçimleştirme gücü (44:24)
3. Dünyaları yaratma gücü (44:24)
4. Falcıların, dünyasal bilgeliğiyle öğüt verenlerin bildirimlerini çürütme gücü (44:25)
5. Kendi habercilerinin bildirimlerini pekiştirme gücü (44:26)
6. Yerusalemlerin yeniden kurulmasını, içinde oturulmasını sağlama gücü (44:26,28)
7. Suları kurutma gücü (44:27)
8. Koreş'i hizmetine alma gücü (44:28)

Tanrı gücünü, günahı cezalandırmak için, doğruluğu oluşturmak için, doğru olanları kutsamak v.b. için kullanır. Hiçbir durum ayrıklık (istisna) olmadan O'nun gücü kutsallığına bağlıdır. Güçlü kişiler kendilerine emanet edilen gücü Tanrı'nın kutsallığına uygun bir biçimde kullanmalıdırlar. Bu koşula göre onlardan hesap sorulur.

yanımda kim vardı: Bu parçada Yeşaya'nın üçüncü şahısta yazması, Tanrı yerinde konuştuğu gibi anlaşılabilir. Ne var ki, parantez içine alınan «Yanımda kim var?» sorusundan Tanrı'nın kendisi için üçüncü şahısta konuştuğu anlaşılır. Yeşaya yalnız sekreter görevini görüyordu.

44:25 yalancılara alametlerini boşa çıkaran: (44:20; Yeremya 29:8,9)

hikmetlileri geri döndüren: Kendi bilgeliğine değil, Tanrı'nın bilgeliğine güvenen kutsanır (Süleyman'ın Meselleri 3:5-8). Kendi bilgeliğinin var olduğunu ileri süren yenilgiye uğrar (Eyup 5:13; Romalılar 12:16c).

onların bilgisini akılsızlık eden: (1. Korintliler 3:19b)

44:26 kulunun sözünü pekiştiren: «Yalancılara alametlerini boşa çıkaran, falcıları deli eden, bilgeleri geri döndüren ve onların bilgisini akılsızlık eden» (44:25) Tanrı, habercilerinin aracılığıyla bildirdiği

Kendi sözünü pekiştirir, «ulaklarının öğüdünü tamamlar» (40:8). Başkaları arasında Yeşaya da Tanrı'nın uşağı olarak tanınır (20:3).

Yerusalem için, içinde oturulacak ... onun viranelerini yine kuracağım: Yeşaya'nın bu sözleri kaleme aldığı yıllarda İsrail henüz sürgüne gitmemişti, Yerusalem henüz yıkılmamıştı. İsraililer, bu peygamberliğin ipucunu göremedikleri için ona inanmaları zorlaşacaktı. Görmeyen ama iman edenlere ne mutlu (Yuhanna 20:19; İbraniler 11:1-3)! Sürgünden sonra olsun, dünyanın sonunda olsun İsraililer'in Yerusalem'e yeniden yerleşecekleri birçok peygamber tarafından bildirildi (Yeremya 29:10-14; Hezekiel 39:25-28; Yoel 3:1; Amos 9:11-15; Obadya 20; Mika 4:10; Tsefanya 3:14-20).

44:27 engine «Kuru» ... diyen: Konuşan Tanrı'dır.

44:28 Koreş: Koreş İ.Ö. 550 yılında egemen oldu. Bu peygamberlik Koreş'in tahta çıkmasından yaklaşık 150 yıl önce bildirilmişti. Benzer bir biçimde Kral Yöşiya'nın yapacağı eylem de doğumundan üç yüzyıl önce bildirildi (1. Krallar 13:2). Daniel kitabında da olaylar gerçekleşmeden iki üç yüzyıl önce bildirilen çok ayrıntılı açıklamalar bulunur (Daniel 6 ve 7). Tanrı Sözü'nde okunan her bir bildirinin gerçekleşmesi, geri kalan parçaların da tamamlanacaklarına ve bildirilerin tanrısal kaynağına ve yetkisine birer kanıttır.

Sürgünde bulunan ve Yeşaya'nın yazdığı bu bölümü bilen İsraililer, Koreş'in egemenliğe geçtiğini duyunca neredeyse kendilerinden geçmiş olmalıydılar. Ne yazık ki, kimi Yahudiler Kutsal Yazı'yı bilmiyorlardı. Tanrı'nın vaatleri onlara yabancı kaldı. Kurtuluşlarının yaklaştığından habersizdiler. Gündelik görevleri ağır basıyordu. Ümitsizdiler. Çoğu insan er geç kendini aynı durumda bulmaz mı? Tanrı Sözü'nü bilmediği için kurtuluşunun ne denli yakın olduğunu bilmez. Sıkıntılarında boğulur. Ne denli gereksiz, ne üzücü bir durum! Ümitsizlikleri Tanrı Sözü'nü bilmediklerinden kaynaklanır. Kutsal Yazı'da ümit Tanrı'nın bildirisini bilmeye ve imanla kabul etmeye bağlıdır (Romalılar 15:4; Efesliler 1:17-18; 1. Selanikliler 4:13; 1. Petrus 3:15).

çobanıdır: Koreş için «Tanrı'nın çobanı» nitelemesi, «Fars kralı» unvanından daha değerlidir (İbraniler 11:24-26). Aslında her egemen Tanrı'nın izniyle hükmeder (Süleyman'ın Meselleri 8:15; Romalılar 13:1), O'nun görevlisi olarak kendini topluluk için güvenlik sağlayan bir çoban gibi görmelidir.

1. Egemenlik sürdüğü tüm ülkelerde yaşayanlar için güvenlik sağlamalı ve korumalıdır.
2. Özellikle Tanrı bağlılarının inancını izlemeleri için yararlı bir ortam oluşturmalı/korumalıdır (49:23; Romalılar 13:3,4).

Tanrı'nın Koreş'i hizmetine çağırmasından şu ilkeler belirlenir:

1. Tanrı'nın her birey üzerinde mutlak hakları vardır (26:19; 45:9; 64:8).
2. Tanrı belirli kişileri belirli görevler için seçer (Çıkış 3:10).
3. Her bireyin Tanrı'nın çağrısına göstermesi gereken karşılık, onu kabul etmek ve var gücüyle görevini tamamlamaktır (6:8,9).
4. Her bireyin en yüksek yararının sağlanması, kendisine özgü sandığı hakları Tanrı'nın istemine bağlı kılmakla gerçekleşir (Matta 16:25,26; Yuhanna 12:24-26).

tüm muradımı yerine getirecek: İsraili tarihçi Yosefus'a göre Pers kralı Koreş Babil'i ele geçirdikten sonra ona bu peygamberlik gösterildi, Koreş de geri kalan kısmını (45:1-4) tamamlamaya karar verdi (Ezra 1:2-4). Yahudiler'i ülkelerine geri göndermesi için siyasal bir nedeni kolayca bulunamamaktadır.

mabet için, temelini atılacak: Ezra bunu amaçlayarak sürgünden Yerusalem'e döndü (Ezra 1:3; 3:8-11; 6:3).

diyen Rab Ben'im: «Rab diyor» ve «diyen Rab» sözleri 44:24-28 ayetlerinde beş kez geçer (Ayrıca, 34:16; 40:8'e bakın).